Sources

- תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קטו עמוד ב-אמר רב שימי בר אשי: מצה לפני כל אחד ואחד, מרור לפני כל אחד ואחד, ווארן און עוקרין את השלחן אלא לפני מי שאומר הגדה.
  - 2. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קטז עמוד ב-אמר רב אחא בר יעקב: סומא פטור מלומר הגדה.
    כתיב הכא בעבור זה וכתיב התם +דברים כא+ בננו זה, מה להלן פרט לסומא, אף כאן פרט לסומין
  - 3. תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף ח עמוד א–אמר: יכנסו בעלי מקרא, בעלי משנה, בעלי גמרא, בעלי הלכה, בעלי הגדה, אבל עמי הארץ אל יכנסו.
- 4. משנה מסכת פסחים פרק י משנה ד-מזגו לו כוס שני וכאן הבן שואל אביו ואם אין דעת בבן אביו מלמדו מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה הלילה הזה כולו מצה שבכל הלילות אנו אוכלין בשר צלי שלוק שבכל הלילות אנו אוכלין בשר צלי שלוק ומבושל הלילה הזה כולו צלי שבכל הלילות אנו ממבילין פעם אחת הלילה הזה שתי פעמים ולפי דעתו של בן אביו מלמדו מתחיל בגנות ומסיים בשבח ודורש מארמי אובד אבי עד שיגמור כל הפרשה כולה:
  - תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קטז עמוד א-וימתחיל בגנות ומסיים בשבח מאי בגנות?
    רב אמר: מתחלה עובדי עבודת גלולים היו אבותינו. ושמואל אמר: עבדים היינו.
- 6. ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה קנז-והמצוה הקנ"ז היא שצונו לספר ביציאת מצרים בליל חמשה עשר בניסן בתחלת הלילה כפי צחות לשון המספר. וכל מה שיוסיף במאמר ויאריך הדברים בהגדלת מה שעשה לנו השם ומה שעשו עמנו המצרים מעול וחמס ואיך לקח השם נקמתנו מהם ובהודות לו ית' על מה שגמלנו מחסדיו יהיה יותר מוב. כמו שאמרו (הגש"פ) כל המאריך לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח. והכתוב שבא על הצווי הזה הוא אמרו ית' (ס"פ בא) והגדת לבנך ביום ההוא וכו'. ובא הפירוש (שם ומכיל') והגדת לבנך יכול מראש חדש תלמוד לומר ביום ההוא אי ביום ההוא יכול מבעוד יום תלמוד לומר בעבור זה בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך.
  - 7. ספר החינוך מצוה כא-מצות סיפור יציאת מצרים-לספר בענין יציאת מצרים בליל חמשה עשר בניסן כל אחד כפי צחות לשונו, ולהלל ולשבח השם יתברך על כל הנסים שעשה לנו שם, שנאמר [שמות י"ג, ח'] והגדת לבנך וגו'. וכבר פירשו חכמים דמצות הגדה זו היא בליל חמשה עשר בניסן בשעת אכילת מצה, ומה שאמר הכתוב לבנך, דלאו דוקא בנו, אלא אפילו עם כל בריה.
- 8. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קמז עמוד ב-בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, שנאמר +שמות יג+ והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים. לפיכך אנחנו חייבים להודות להלל לשבח לפאר לרומם להדר לברך לעלה ולקלם למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלו, הוציאנו מעבדות לחרות מיגון לשמחה ומאבל ליום מוב ומאפלה

לאור גדול, ומשעבוד לגאולה, ונאמר לפניו הללוי-ה.

- 9. סידור רש"י סימן שצב-ושאינו יודע לשאול את פתח לו, פתח פיך לאלם (משלי ל"א ח"), שנאמר והגדת לבנך (שמות י"ג ח"), דרוש לו באגדה ופרסם לו הנס. יכול שהוא חייב לדרוש משנכנס ראש חודש ניסן, ת"ל ביום ההוא (שם שם) יום גאולה, יכול יהא חייב לדרוש מבעוד יום ביום י"ד הואיל ונאמר כאן היום ת"ל בעבור זה (שם שם):
- 10. תוספתא מסכת פסחים (ליברמן) פרק י הלכה יב-מעשה ברבן גמליאל וזקנים שהיו מסובין בבית ביתוס בן זונין בלוד והיו עסוקין בהלכות הפסח כל הלילה עד קרות הגבר הגביהו מלפניהן ונועדו והלכו להן לבית המדרש
- 11. סידור רב סעדיה גאון עבדים היינו לפרעה במצרים. ויוציאנו ה' אלהינו משם ביד חזקה ובזרוע נמויה. ואלו לא גאל הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים. כבר אנו בנינו ובני בנינו משועבדין היינו לפרעה במצרים. ולא את אבותינו בלבד גאל הקדוש ברוך הוא אלא אף אותנו גאל שנאמר ואותנו הציל משם. כגד ארבע בנים דברה תורה.
- 12. הגדה–ואפילו כולנו חכמים כלנו נבונים כלנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים וכל המספר ביציאת מצרים הרי זה משובח.
  - הגדה– מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי מרפון שהיו מסובין בבני ברק והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה
- 13. תלמוד בבלי מסכת תענית דף כז עמוד ב-אמר רבי יעקב בר אחא אמר רב אסי: אלמלא מעמדות לא נתקיימו שמים וארץ, שנאמר +בראשית מ"ו+ ויאמר ה' אל-הים במה אדע כי אירשנה, אמר אברהם: רבונו של עולם! שמא ישראל חומאין לפניך אתה עושה להם כדור המבול וכדור הפלגה? אמר ליה: לאו. אמר לפניו: רבונו של עולם, הודיעני, במה אירשנה? אמר ליה: +בראשית מ"ו+ קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת וגו'. אמר לפניו: רבונו של עולם, תינח בזמן שבית המקדש קיים, בזמן שאין בית המקדש קיים מה תהא עליהם? אמר לו: כבר תקנתי להם סדר קרבנות, בזמן שקוראין בהן לפני בית המלה אני עליהם כאילו הקריבום לפני, ואני מוחל להם על כל עונותיהם.
- 14. רא"ש מסכת ראש השנה פרק ד ס' יד–אבל מקראות של מוסף שהן במקום הקרבנות כדכתיב ונשלמה פרים שפתינו ובזמן שהראה הקב"ה לאברהם אבינו בברית בין הבתרים כשיתבטלו הקרבנות שיהיו ישראל יוצאין בהזכרתן (תענית דף כז ב) אין לבטלן וצריך להזכירם לעולם.
  - 15. פסיקתא דרב כהנא (מנדלבוים) פיסקא יב בחדש השלישי –כי חולת אהבה אני (שם /שיר השירים ב׳׳), א״ר יצח׳ בראשו׳ היתה הפרומה מצויה, היה אדם מתאוה דבר משנה ודבר תלמוד, ועכשיו שאין פרומה מצויה, וביותר שאנו חולים מן המלכיות, אדם מתאוה לשמוע דבר מקרא ודבר אגדה.